

Elektronický zborník z konferencie

**VÝZNAM ODBORNEJ PRAXE POČAS VŠ ŠTÚDIA
V SOCIÁLNEJ OBLASTI PRE ZAMESTNANOSŤ**

ktorá sa uskutočnila dňa 11. apríla 2008

vo veľkej aule Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave
Račianska 59, Bratislava

Konferencia sa konala pod záštitou a
s finančnou podporou Európskeho sociálneho fondu
v rámci realizácie projektu „Bližšie k zamestnaniu vďaka lepšej príprave na prax počas štúdia
na VŠ“, podporeného v rámci poskytnutia nenávratného finančného príspevku z Európskeho
sociálneho fondu č. JPD 3 2005/1-035, kód projektu 13120120203 v rámci výzvy č. JPD BA
Cieľ 3 2005-SORO-1 pre opatrenie č. 2.1 Jednotného programového dokumentu NUTS II
Bratislava cieľ 3.

Obsah

<u>O projekte.....</u>	<u>3</u>
<u>Stav odborných praxí na katedrách VŠ humanitného smeru z Bratislavského samosprávneho kraja.....</u>	<u>6</u>
<u>Reflexia skúseností z projektu I.....</u>	<u>17</u>
<u>Reflexia skúseností z projektu II.....</u>	<u>20</u>
<u>Reflexia skúseností z projektu III.....</u>	<u>22</u>
<u>Reflexia skúseností z projektu IV.....</u>	<u>23</u>
<u>Prílohy.....</u>	<u>24</u>

Európsky sociálny fond

Projekt „Bližšie k zamestnaniu vďaka lepšej príprave na prax počas štúdia na VŠ“ je spolufinancovaný Európskou Úniou za finančnej podpory Európskeho sociálneho fondu (ESF) spravovaného MŠ SR - www.education.gov.sk. ESF pomáha rozvíjať zamestnanosť podporovaním zamestnateľnosti, obchodného ducha, rovnakých príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov.

O projekte

Na začiatku februára 2006 rozbehlo naše občianske združenie projekt „Bližšie k zamestnaniu vďaka lepšej príprave na prax počas štúdia na VŠ“ za finančnej podpory Európskeho sociálneho fondu (ESF).

Hlavným cieľom projektu bolo odborným vzdelávaním a následným praktickým tréningom na cvičnom pracovisku zvýšiť konkurencieschopnosť študentov a absolventov VŠ humanitného smeru. Zároveň na základe spolupráce so zamestnávateľmi, pedagógmi a samotnými študentmi sme si za cieľ stanovili vybudovať komplexný systém praktického nácviku povolania (praxe) na pracoviskách rôznych zameraní. Cieľom projektu tak bolo zvýšiť úroveň zručností a kvalifikácie osôb vstupujúcich na trh práce tak, aby zodpovedala požiadavkám moderného trhu práce.

Cieľovými skupinami projektu boli:

- Študenti a evidovaní nezamestnaní absolventi VŠ humanitného smeru (andragogika, psychológia, špeciálna pedagogika, liečebná pedagogika, sociálna práca, sociológia) bratislavského samosprávneho kraja
- Mimovládne organizácie
- Katedry VŠ humanitného smeru bratislavského samosprávneho kraja
- Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny SR bratislavského samosprávneho kraja

Projekt bol zložený z dvoch fáz:

- odborné vzdelávanie (november 2006 – november 2007)
- odborná prax (2 týždne/80 hod. v období január – november 2007).

Účastníci projektu – predovšetkým študenti a absolventi humanitných smerov VŠ ako naša hlavná cieľová skupina - absolvovali odborné vzdelávanie a prax rozvíjajúce ich podnikateľské vedomosti, sociálne a manažérske zručnosti. Zároveň prostredníctvom vedomostí z informačných a komunikačných technológií, využitých v projekte, sú schopní sami vyhľadávať nové možnosti financovania ich pracovných aktivít (rôzne granty, mechanizmy aktívnej politiky zamestnanosti atď.). Absolventi odborného vzdelávania získali zručnosť vypracovať vlastné projekty, či budovať regionálne partnerstvá, založené na spolupráci všetkých sektorov. Získané zručnosti mohli absolventi vzdelávania ďalej využívať a multiplikovať počas praxe vo vybraných MVO, zapojených do projektu, kde sa črtá aj reálna možnosť ich zamestnania sa po skončení školy. Prostredníctvom svojej práce tak pomôžu zvýšiť profesionálnosť, odbornosť a kvalitu poskytovaného poradenstva a služieb sociálne a zdravotne orientovaných MVO.

Jedným z hlavných výstupov projektu je funkčná web stránka (<http://prax.assp.sk>), na ktorej sa nachádza on-line burza dobrovoľníkov a organizácií, on-line odborné poradenstvo a supervízia, on-line diskusie na rôzne témy súvisiace s projektom a všetky dôležité informácie a aktuálne novinky v danej problematike.

V rámci web stránky chceme upozorniť aj na rôzne dotazníky, ktoré boli postupne počas celého projektu vytvárané v záujme zlepšovania kvality vzdelávania a praxe a postupne vyplňané cieľovými skupinami projektu. V sekcii KNIŽNICA sme uverejnili aj 3 odborné publikácie, pričom 2 z nich sú určené študentom (1. o odbornej praxi a

dobrovoľníctve, 2. o možnostiach uplatnenia sa študentov po skončení školy), kým tretia sa venuje odbornej praxi na škole a v mimovládnej organizácii.

V týchto dňoch sa realizácia nášho projektu končí.

Kvalifikované zvýšenie odbornosti študentov a absolventov humanitných smerov VŠ vďaka akreditovanému vzdelávaniu v sociálnej oblasti značne zvýšilo ich šance zamestnať sa v sociálnych organizáciách. Vďaka certifikátu z absolvovaných kurzov si tieto môžu žiadať financie zo zdrojov štátneho rozpočtu a samosprávy (po takýchto absolventoch nášho vzdelávania je aj skutočný dopyt v mimovládnych organizáciách).

Burza organizácií na web stránke k projektu bude prístupná pre školy a študentov aj po skončení projektu.

Vypracovali sme návrh efektívneho fungovania odbornej praxe na katedrách VŠ humanitného zamerania. Pre záujemcov je tento dokument k dispozícii na web stránke projektu <http://prax.assp.sk>, ako aj ostatné užitočné informácie.

V záverečnej časti realizácie projektu bola tiež naplánovaná a uskutočnená odborná konferencia, ktorej výstupom je aj tento elektronický zborník.

Program konferencie bol nasledovný:

9,00 – 9,15 Registrácia účastníkov konferencie

9,15 – 10,15 Otvorenie konferencie - príhovory:

PaedDr. Ján Sihelský

PhDr. Eva Mydlíková, PhD.

10,15 – 10,45 Odborné prednášky a diskusie, I. blok

10,45 – 11,00 Prestávka

11,00 – 12,45 Praktické prednášky a diskusie, II. blok

12,45 – 13,00 Záver odbornej konferencie

13,00 – 13,30 Tlačová konferencia

Konferenciu moderovala PhDr. Eva Mydlíková, PhD.

V rámci odborných prednášok a diskusií odznali tieto príspevky:

ODBORNÉ PREDNÁŠKY A DISKUSIE – I. BLOK

1. Mgr. Jitka Navrátilová:

Odborné praxe počas štúdia na VŠ sociálneho zamerania v Čechách

2. Mgr. Martina Gymerová:

Stav odborných praxí počas VŠ štúdia v sociálnej oblasti na katedrách VŠ humanitného smeru z Bratislavského samosprávneho kraja a záujem o prax zo strany študentov týchto katedier, zapojených v projekte

PRAKTICKÉ PREDNÁŠKY A DISKUSIE – II. BLOK

3. Mgr. Elena Kopcová:

Výsledky z odborného vzdelávania a odborných praxí v projekte zapojených študentov VŠ humanitného smeru z Bratislavského samosprávneho kraja

4. Branislav Dobrotka:

Reflexia skúseností z projektu od oprávneného predstaviteľa cieľovej skupiny projektu - študenta 5.ročníka Sociálnej práce na Katedre Sociálnej práce Pedagogickej fakulty UK v Bratislave

5. Anna Kútniková:

Reflexia skúseností z projektu od neoprávnenej predstaviteľky cieľovej skupiny projektu - študentky 5.ročníka Sociálnej práce na Katedre sociálnej práce a sociálnych vied UKF v Nitre

6. Mgr. Gabriela Cabanová:

Reflexia skúseností z projektu od predstaviteľa mimovládnej organizácie zapojenej do projektu ako pracoviska odbornej praxe cieľovej skupiny projektu

7. Peter Kulifaj:

Reflexia skúseností z projektu od predstaviteľa mimovládnej organizácie zapojenej do projektu ako pracoviska odbornej praxe cieľovej skupiny projektu

8. Mgr. Ladislav Vaska:

Reflexia skúseností z projektu od predstaviteľa katedry VŠ humanitného smeru z Bratislavského samosprávneho kraja

Ďakujeme všetkým, ktorí svojou aktívnou účasťou na našej konferencii prispeli aj k vytvoreniu tohto elektronického zborníka. Niektoré z príspevkov vám ponúkame na nasledujúcich stranách, prípadne vo forme prezentácií v prílohe.

Stav odborných praxí na katedrách VŠ humanitného smeru z Bratislavského samosprávneho kraja

Mgr. Martina Gymerská, Odborný poradca projektu

Jedným z cieľov, ktoré sme si stanovili v rámci nášho projektu „Bližšie k zamestnaniu vďaka lepšej príprave na prax počas štúdia na VŠ“ bola snaha vybudovať komplexný systém praktického nácviku povolania / praxe.

K spolupráci sme prizvali:

- ✓ zástupcov škôl – vedúcich praxe, ktorí vedú študentov počas praxe na školách
- ✓ zástupcov organizácií – inštruktorov praxe, ktorí vedú študentov počas praxe na pracovisku
- ✓ študentov, ktorí vykonávajú prax v rámci prípravy na povolanie v oblasti pomáhajúcich profesií.

K spolupráci sa pripojilo:

- 6 zástupcov škôl
- 28 zástupcov organizácií
- 85 študentov

Na základe údajov, ktoré sme počas nášho projektu zozbierali od cieľových skupín projektu a z naštudovanej literatúry, ktorá popisuje fungovanie odborných študentských praxí v krajinách, ktoré majú v tejto oblasti dlhodobú históriu sme sa snažili naplniť náš stanovený cieľ.

V mojom vstupe vám tak chceme predstaviť niektoré výsledky, ku ktorým sme dospeli na základe vyhodnotenia odpovedí zástupcov cieľových skupín na otázky z dotazníkov, ktoré mali za úlohu monitorovať stav študentských odborných praxí na VŠ humanitného zamerania v bratislavskom kraji.

V rámci nášho projektu sme sa zástupcov cieľových skupín pýtali na ich názor, v čom vidia hlavný význam odbornej praxe. Odpovede respondentov boli rôznorodé. Tieto sme podelili do piatich skupín a vyšli nám nasledujúce výsledky.

Otázka: V čom vidíte hlavný význam študentskej odbornej praxe vo vašej príprave na výkon pomáhajúcej profesie?

30 %, 26 %, 33 %

Prvá skupina grafov sa týka odpovedí cieľových skupín zameraných na nadobúdanie prvých pracovných skúseností a získavanie kontaktov pri práci v reálnych podmienkach pomáhajúcej profesie: možnosť oboznámiť sa s rôznymi aktivitami organizácie (administratívna činnosť, práca s klientom, príprava a organizácia projektov, atď.), schopnosť zorientovať sa v náplni a organizácii práce v jednotlivých organizáciách, dotknúť sa širšieho rámca profesie, vidieť a zažiť fungovanie rôznych pracovných tímov, možnosť získať pracovné skúsenosti, ktoré možno uviesť v profesionálnom životopis, študenti s absolvovanou praxou budú pri uchádzaní sa o zamestnanie pripravenejší, rozhladenejší, s určitými pracovnými návykmi a realistickejšími očakávaniami, čo môže byť ich výhodou vo výberovom konaní, možnosť získania kontaktov prospešných pre budúce zamestnanie, spoznanie odborníkov z rôznych oblastí, spoznanie možnej klientely, možnosť oboznámiť sa s možnosťami kde a ako je možné využiť získané vedomosti, kde sa zamestnať, možnosť zvyšovania si osobného sebavedomia v oblasti profesionálneho pôsobenia

27 %, 24 %, 33 %

Druhá skupina grafov sa týka odpovedí cieľových skupín zameraných predovšetkým na profesionálneho rastu: možnosť získania nových vedomostí, skúseností, zručností a

schopností, získanie prehľadu a širšieho rozhľadu v určenej oblasti, zlepšenie svojich zručností a schopností, overovanie svojich vedomostí, skúseností, zručností a schopností, využitie a nácvik konkrétnych zručností, postupov a metód (oslovenie, rozhovor, krízová intervencia a pod.) v praxi, možnosť osobnostného a profesionálneho rastu, zvyšovania odbornosti a posilňovania kompetencií, možnosť zistiť a špecifikovať svoje nedostatky v teoretickej oblasti a doštudovať ich

24 %, 22 %, 14 %

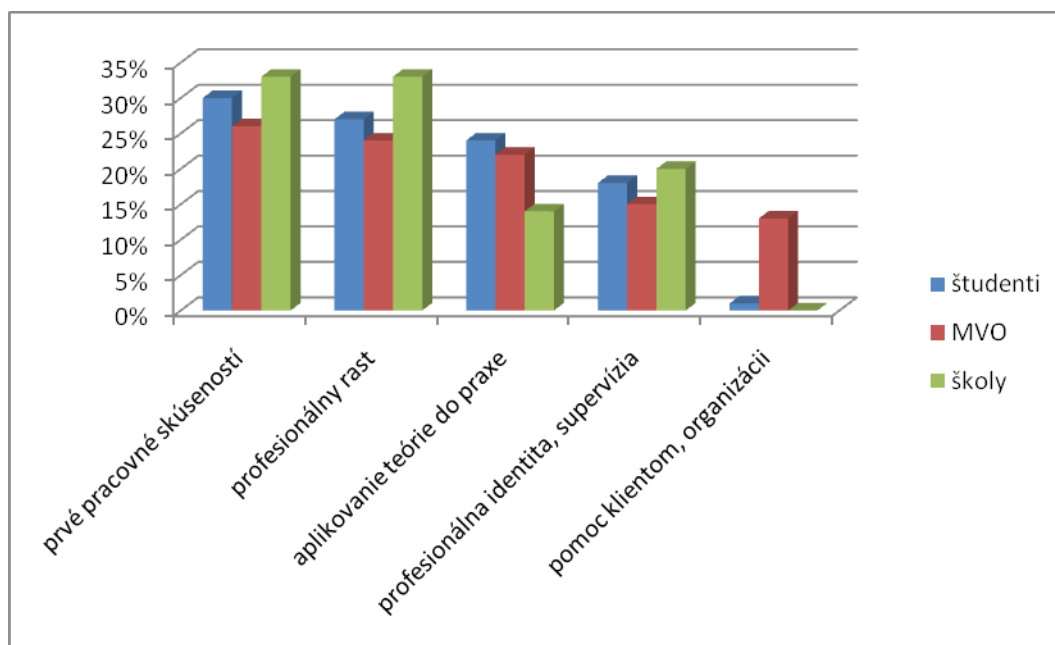
Tretia skupina grafov sa týka odpovedí cieľových skupín zameraných predovšetkým na vzťah medzi nadobúdaním teórie a jej využitím v praxi: možnosť aplikovať teóriu do praxe, možnosť overiť si teoretické vedomosti v praxi, možnosť konfrontácie teórie a praxe, možnosť naučiť sa využívať teoretické poznatky v praktických a reálnych situáciách, pripravenosť a spôsobilosť pracovať s reálnym klientom, možnosť nahliadnutia do reálnych situácií v odbornej praxi, čo sa následne uľahčí učenie, pomôže porozumieť lepšie teórii, študent sa na základe absolvovanej praxe dokáže na prednáškach pýtať do hĺbky

18 %, 15 %, 20 %

Štvrtá skupina grafov sa týka odpovedí cieľových skupín zameraných predovšetkým na budovanie profesionálnej identity, spojenej s možnosťou pracovať pod supervíziou: možnosť rozvíjať profesionálnu identitu študenta, možnosť identifikácie študentov s pomáhajúcim vedným odborom ako profesiou, pomoc pri rozhodovaní sa o ďalšom študijnom a profesionálnom zameraní, spôsob, ako hľadať vlastnú cestu ešte pred ukončením štúdia, možnosť pracovať pod supervíziou, možnosť prijímať pomoc a rady pri praxi od odborníka, dostávať spätnú väzbu a podporu, možnosť formovať a testovať vlastný prístup k pracovným činnostiam, možnosť sebareflexie, možnosť skúsiť si viacero druhov praxe (rôzne typy organizácií a rôzne cieľové skupiny klientov) a následne jednoduchší výber oblasti špecializácie

1 %, 13 %, 0 %

Piata skupina grafov sa týka odpovedí cieľových skupín zameraných na pomoci ako takú: možnosť pomôcť ľuďom – klientom aj pracovníkom organizácie, ako aj organizácii ako takej, byť nápomocný, užitočný, pracovať a bojovať za dobrú vec

Graf 1 Význam študentskej praxe z pohľadu cieľových skupín

Pri porovnaní výsledkov vidíme len malé rozdiely v odpovediach našich cieľových skupín. Jedným výraznejším rozdielom je pohľad samotných organizácií, ktoré poskytujú priestor pre vykonávanie študentských praxí, ktorí vidia význam práce praktikantov aj v prínose pre napĺňanie svojho poslania – pri pomoci klientom, aj samotnej organizácii. Menšie rozdiely sú ešte pri pohľade na názor zástupcov škôl na význam študentských praxí, avšak vzhľadom na malý počet relevantných údajov, ktoré sme získali od zástupcov škôl, nie je štatisticky významné tieto výsledky nevyhodnocovať.

V nasledujúcej časti si predstavíme zopár výsledkov prieskumu v rámci jednotlivých cieľových skupín a následne ich skúsime zosumarizovať spolu s odporučeniami pre efektívnejšie fungovanie študentských praxí v pomáhajúcich profesiách.

ŠTUDENTI A ICH POHĽAD NA ODBORNÚ PRAX

Študentov sme sa pýtali, či majú pocit, že zadávané úlohy počas odbornej praxe podľa ich skúseností im dávajú možnosť učenia sa novému a či im škola podľa ich názoru dáva dostatočné vedomosti, zručností a skúseností potrebné pre výkon pomáhajúcej profesie.

Študenti odpovedali nasledovne:

Otázka: Máte pocit, že zadávané úlohy počas odbornej praxe podľa vašich skúseností vám dávajú možnosť učenia sa novému?

73 % z opýtaných odpovedalo, že áno

27 % z opýtaných odpovedalo, že nie

Študenti si uvedomujú, že odpoveď na túto otázku je závislá od konkrétnej organizácie, kde sa na prax dostali. Tí, ktorí mali pozitívnu skúsenosť, ocenili hlavne kontakt s realitou praxe, možnosť aplikovať naučenú teóriu do praxe a možnosť porovnať teóriu s praxou, získanie nových skúseností, vedomostí aj zručností, nadobudnutie väčšieho rozhľadu v danej problematike (v závislosti od konkrétnych organizácií a ich polom pôsobenia) a získavanie nového pohľadu na problémy a možnosti ich riešenia, získavanie skúseností s internými pravidlami fungovania konkrétnych organizácií, príležitosť k rozvoju samostatnosti a preberaniu zodpovednosti. Ocenili vyskúšanie si konkrétnej práce s klientom (kontakt a komunikácia s klientom, organizovanie času, komunikácia s klientmi, dohadovanie schôdzok s klientmi a pod.), možnosť budovania svojej vlastnej profesionálnej identity, možnosť vidieť tiež nedostatky ktoré sa pri práci vyskytujú. Študenti, ktorí majú rôzne zamerania praxe ocenili tiež nadobudnutie pestrejších skúseností pred nástupom do konkrétneho zamestnania.

Študenti, ktorí nemajú pocit, že zadávané úlohy počas odbornej praxe im dávajú možnosť učenia sa novému poukazujú predovšetkým na prístup konkrétnych organizácií, kedy im pracovníci, ktorí ich majú počas praxe na starosti, väčšinou zadávajú iba administratívne činnosti, v rámci práce s klientom sú skôr v úlohe pozorovateľa a chýba im tak priamy kontakt s klientom pod vedením skúseného supervízora, na ktorého by sa mohli obrátiť. Tiež sa stáva, že v niektorých inštitúciách povedia študentom priamo, že na nich nemajú čas, dajú im pečiatku že prax absolvovali, a tak sú študenti o prax ukrátení. Jedno z riešení, ktoré by zamedzilo takýmto a podobným skúsenostiam, by mohlo byť také, že by sa stanovili určité štandardy pre pracoviská, ktoré poskytujú študentskú prax, aby samotná prax mala pre študentov význam.

Otázka: Máte pocit, že škola vám dáva dostatočné vedomosti, zručností a skúseností potrebné pre výkon pomáhajúcej profesie?

52 % z opýtaných odpovedalo, že áno

48 % z opýtaných odpovedalo, že nie

Odpovede študentov boli závislé od druhu školy, ktorú študenti navštevovali. My sme sa vyhodnocovaní zamerali hlavne na nedostatky, ktoré študenti vzhľadom na svoje štúdium vnímajú.

Študenti, ktorí nemajú pocit, že škola im dáva dostatočné vedomosti, zručností a skúseností potrebné pre výkon pomáhajúcej profesie sa sťažovali na to, že aj napriek kvalitnej teoretickej príprave, nemali dostatočné možnosti získať zručnosti, ktoré sú v bežnej praxi rutinné. Privítali by plynulé prepojenie teórie a praxe, nácvik (nie iba teoretické poznatky) testov, metód, štandardných postupov, práce s pomôckami, viac aplikačných úloh na upevňovanie vedomostí, viac informácií ohľadom nových trendov v pomáhajúcich profesiách, nácvik konkrétnych techník a postupov práce s rozličnou klientelou a informácie o tom ako vhodne tieto postupy a techniky prepájať a kombinovať, aktivity zamerané na sebapoznávanie a nácvik sociálnych zručností, interakčné predmety zamerané na rozvoj osobnostných kompetencií a profesionálnych kompetencií pomáhajúceho odborníka. Študenti sa často sťažujú aj na odbornosť niektorých pedagógov, ktorí sú veľakrát len teoretici bez znalostí praxe a tí, ktorí popri štúdiu už aj niekde pracujú si uvedomujú, že tento ich nedostatok sa potom odráža aj na kvalite informácií, ktoré sú študentom podávané – informácie sú častokrát neužitočné a veľmi zastarané, študentom nevyhovuje spôsob výučby, kedy vyučujúci len ďalej podávajú naštudované informácie z rôznych kníh a publikácií.

Pri študentoch sa ešte zastavíme. Keďže organizácie, ktoré prijímajú študentov na prax, si uvedomujú pridanú hodnotu ich práce v podobe pomoci klientom, ako aj organizácii ako takej (viď graf č. 1), pýtali sme sa študentov, aký spôsob odmeny zo strany organizácie by im za ich prácu najviac vyhovoval.

Odpovede boli nasledujúce:

Otázka: Aký spôsob odmeny zo strany organizácie by vám najviac za vašu prácu vyhovoval?

33 % odpovedí sa týkalo finančnej odmeny, prípadne kompenzačných náhrad, poskytnutia stravných lístkov a pod.

22 % odpovedí hovorilo o odmene v podobe korektného, profesionálneho a ľudského prístupu pracovníkov organizácií k praktikantom a kvalitnej supervízii, vďaka čomu môžu študenti profesionálne aj osobnostne rásť a tak vyťažiť z odbornej praxe čo najviac

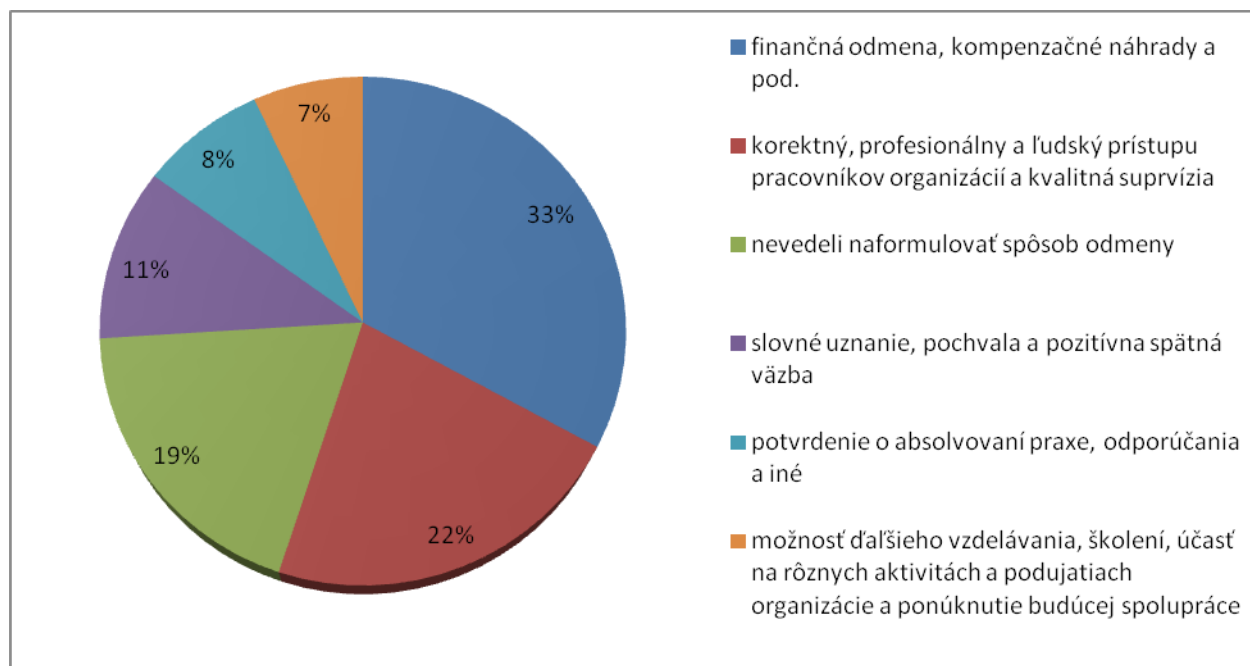
19 % odpovedí bolo neurčitých, kedy študenti nevedeli naformulovať spôsob odmeny, ktorý by im vyhovoval a radšej by sa spoliehali na samotnú organizáciu, na jej zaužívané spôsoby a možnosti

11 % odpovedí sa týkalo slovného uznania, pochvaly a pozitívnej spätnej väzby

8 % odpovedí sa týkalo odmeny vo forme potvrdenia o absolvovaní praxe, odporúčania, či iných písomných dokladov, ktorými môžu študenti zdokladovať absolvovanú prax

7 % odpovedí hovorilo o odmene vo forme možnosti ďalšieho vzdelávania, školení, ktoré poskytujú dané organizácie, o možnosti účasti na rôznych aktivitách a podujatiach, ktoré daná organizácia organizuje a ponúknuť možnosti budúcej spolupráce aj po ukončení praxe

Graf 2 Vyhovujúci spôsob odmeny pre študentov zo strany organizácie

Ďalej sme sa študentov pýtali, aký spôsob kontroly a hodnotenia ich práce organizáciou by im najviac vyhovoval?

Pre študentov je podľa ich odpovedí najvyhovujúcejší spôsob kontroly ich práce supervízia – priama aj nepriama a spôsob hodnotenia uprednostňovali študenti formou osobného rozhovoru s poukázaním na silné a slabé stránky ich práce.

ŠTUDENTSKÁ ODBORNÁ PRAX VERSUS PRACOVISKÁ PRAXE

Pri dotazovaní zástupcov organizácií, ktoré poskytujú študentom priestor pre vykonávanie odbornej študentskej praxe sme sa zamerali na nasledujúce aspekty:

Akým spôsobom ste so školami nadviazali spoluprácu?

Akým formálnym spôsobom máte zabezpečenú spoluprácu s týmito školami?

Spolupracujete hlbšie s týmito školami?

Sú praktikanti supervidovaní počas vykonávania študentskej odbornej praxe na vašom pracovisku?

Bol by možný postup praktikanta/ky vo vašej organizácii?

Do nášho projektu sa zapojilo 28 organizácií a na položené otázky sme dostali nasledujúce odpovede:

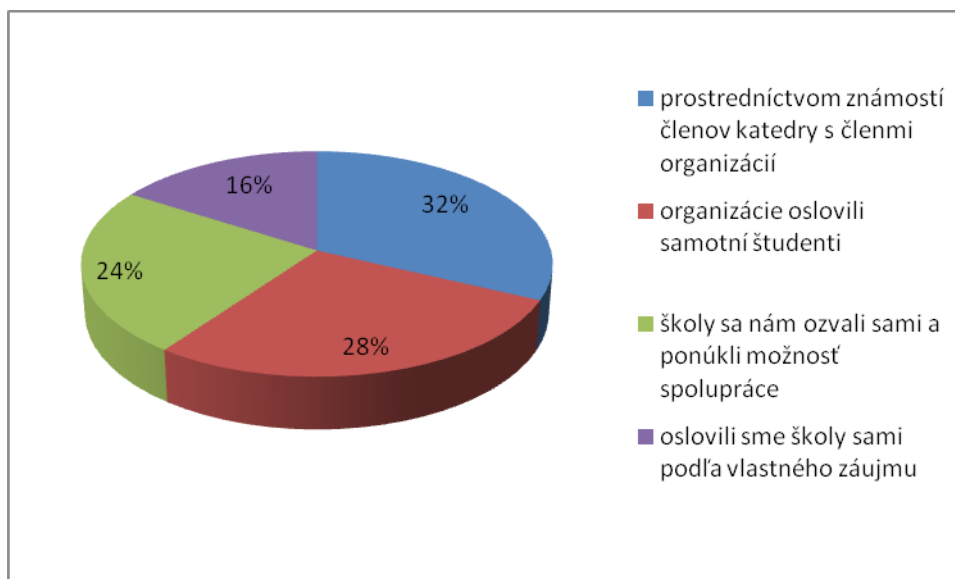
Otázka: Akým spôsobom ste s nimi nadviazali spoluprácu so školami?

32 % prostredníctvom známostí členov katedry s členmi organizácií

28 % organizácie oslovili samotní študenti

24 % školy sa nám ozvali sami a ponúkli možnosť spolupráce

16 % oslovili sme školy sami podľa vlastného záujmu

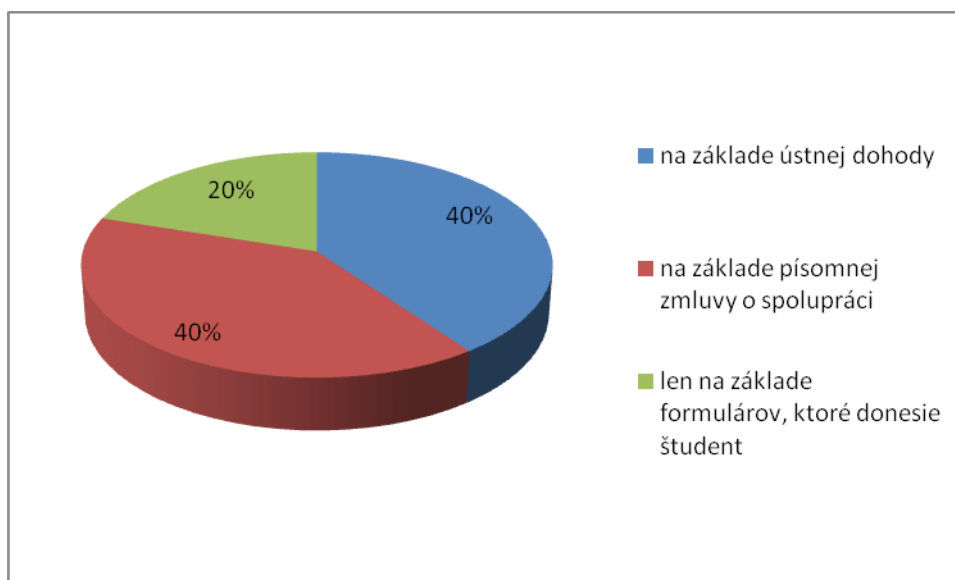
Graf 3 Spôsob nadviazania spolupráce medzi zapojenými organizáciami a školami

Otázka: Akým formálnym spôsobom máte zabezpečenú spoluprácu s týmito školami?

40 % na základe ústnej dohody

40 % na základe písomnej zmluvy o spolupráci

20 % len na základe formulárov, ktoré donesie študent (napr. potvrdenia o absolvovanej praxi), zmluvy nie sú vopred dohodnuté, nikto organizácie oficiálne nežiada o spoluprácu, všetko školy delegujú na študentov a ukladajú povinnosti, ktoré pre organizácie vyplývajú bez akejkoľvek predchádzajúcej dohody

Graf 4 Formálny spôsob zabezpečenia spolupráce medzi organizáciami a školami

Otázka: Spolupracujete hlbšie s týmito školami?

43 % odpovedí bolo áno

57 % odpovedí bolo nie

Pri hlbšej spolupráci organizácií a škôl patria medzi najčastejšie konzultované témy možnosti prezentovania činnosti organizácií študentom, možnosti výkonu praxe, úspešnosť praktikantov, úroveň ich prípravy a témy súvisiace s poslaním organizácií. Pozitívom tejto hlbšej spolupráce sú meniace sa postoje študentov, zvýšený počet študentov absolvujúcich prax u daných organizácií, čo organizácie vnímajú ako pozitívum aj z pohľadu pomoci organizácii ako takej, vzájomná spolupráca organizácií a škôl aj v iných oblastiach, získanie dobrovoľníkov, prepojenie teórie s praxou. Táto hlbšia spolupráca si však samozrejme vyžaduje určitú časovú náročnosť a niekedy medzi jej negatíva patria citlivé reakcie praktikantov v súvislosti s ich hodnotením.

Pri absencii hlbšej spolupráce, organizácie ako dôvod uviedli nedostatok kapacít – ľudských, časových, finančných zo strany samotných organizácií, ako aj nezáujem zo strany škôl, kedy na komunikáciu medzi školou a organizáciou je využívaný ako prostredník samotný študent.

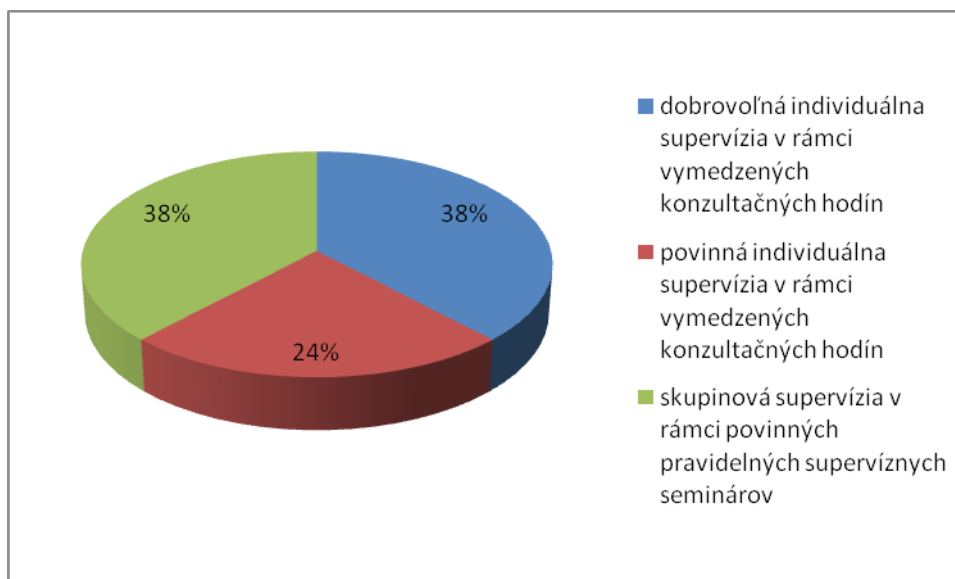
Otázka: Sú praktikanti supervidovaní počas vykonávania študentskej odbornej praxe na vašom pracovisku?

Všetky organizácie, ktoré poskytujú možnosť odbornej študentskej praxe pre študentov deklarovali možnosť supervízie pre praktikantov počas vykonávania študentskej odbornej praxe na ich pracovisku, pričom využívajú nasledujúce formy:

38 % dobrovoľná individuálna supervízia v rámci vymedzených konzultačných hodín

24 % povinná individuálna supervízia v rámci vymedzených konzultačných hodín

38 % skupinová supervízia v rámci povinných pravidelných supervíznych seminárov

Graf 5 Formy zaužívanej supervízie študentov počas praxe v zapojených organizáciách

Otázka: Bol by možný postup praktikanta/ky vo vašej organizácii?

74 % opýtaných uviedlo, že je možnosť ďalšieho postupu praktikanta v danej organizácii, či už v rámci pozície zamestnanca organizácie (45 %), prijatie praktikanta ako spolupracovníka – živnostníka (26 %), alebo spolupráca na základe príkazných a mandátnych zmlúv, či dohôd o vykonaní práce (29 %)

26 % opýtaných uviedlo, že v danej organizácii nie je možnosť ďalšieho postupu praktikanta, z dôvodov kapacitných, finančných, či nedostatočného odborného vzdelania a praxe praktikantov

MIESTO ODBORNEJ ŠTUDENTSKEJ PRAXE V RÁMCI VZDELÁVACIEHO PROCESU

Význam, ktorý rôzne školy kladú na prax v rámci prípravy pomáhajúcich pracovníkov je vo všeobecnosti odlišný. U niektorých vzdelávateľov v humanitnom smere bola odborná prax zaradená do študijných programov len v poslednom období, v niektorých prípadoch bola dokonca na niektorých katedrách odborná študentská prax v poslednom období aj zrušená.

V rámci nášho projektu sme oslovili 11 vysokých škôl bratislavského samosprávneho kraja s humanitným zameraním, z ktorých sa do výskumu zapojilo 6

U týchto škôl sme sledovali nasledujúce ukazovatele, týkajúce sa efektívne fungujúcej odbornej praxe:

Je študentská odborná prax povinnou súčasťou vzdelávacieho procesu na vašej katedre?

Je zameranie študentskej praxe na vašej katedre v jednotlivých ročníkoch štúdia odlišné?

Poskytuje vaša katedra študentom zoznam pracovísk, v rámci ktorých je možné odbornú študentskú prax vykonávať?

S koľkými organizáciami spolupracujete v rámci odbornej praxe vašich študentov?

Akým formálnym spôsobom máte zabezpečenú spoluprácu s organizáciami, v rámci ktorých je možné odbornú študentskú prax vykonávať?

Aké dôkazy o zvládnutí cieľov praxe môžu praktikanti predkladať?

Sú študenti na vašej katedre tútorsky supervidovaní počas vykonávania odbornej praxe?

Zo šiestich zapojených škôl je len na štyroch z nich odborná študentská prax povinná. Školy, na ktorých prax povinná nie je uviedli ako dôvod chýbajúce časové kapacity v študijnom programe. Vzhľadom na malý počet relevantných údajov, rozhodli sme sa výsledky z dotazníkov, ktoré zástupcovia škôl vyplňali štatisticky nevyhodnocovať.

ZÁVERY NÁŠHO PRIESKUMU A NÁVRHY NA ZLEPŠENIE FUNGOVANIA ŠTUDENTSKÝCH PRAXÍ

- Ideálne zastúpenie odbornej praxe v študijnom programe humanitného zamerania je 30%
- Vedenie študentov počas praxe si vyžaduje primeranú pedagogiku
- Je potrebná intenzívna spolupráca škôl s pracovníkmi z terénu, ktorí vedú študentov počas praxe
- Praktické potreby pri výkone profesie by mali viac určovať obsah výučby
- Neoddeliteľnou súčasťou výkonu praxe študentov je supervízia

Odborná prax je percentuálne zastúpená v študijnom programe u jednotlivých vzdelávateľov rôzne. Ak by sme mali percentuálne určiť ako je prax zastúpená, tento ukazovateľ sa pohybuje v rozmedzí od 0–30 %. Úplne ideálne by bolo, pokiaľ by odborná prax bola zastúpená aspoň 30 % v študijnom programe humanitného zamerania.

Aby bol však úžitok z praxe čo najväčší, vedenie študentov si vyžaduje primeranú pedagogiku.

Cieľové skupiny študentov aj zástupcov MVO cítia nutnosť, aby praktické potreby pri výkone profesie viac určovali obsah výučby a tým sa stal prechod od odbornej prípravy študentov k samotnému výkonu profesie v zamestnaní plynulejší.

Neoddeliteľnou súčasťou výkonu praxe študentov je supervízia, ktorá napomáha skúsenosti z praxe lepšie a efektívnejšie využiť.

Supervízia študentov slúži na integráciu odborných vedomostí a zručností, podporuje rozvoj a hľadanie profesionálnej identity, zahŕňa zdieľanie informácie, tréning, prehľbovanie vedomostí a osamostatnenie.

Supervízia študentov má rovnako ako každá supervízia viac funkcií: vzdelávaciú, podpornú a často tiež kontrolnú, hodnotiacu a riadiacu.

Hodnotenie študentov počas praxe

- Hodnotenie je nesmierne cennou súčasťou procesu učenia
- Na mnohých školách chýbajú jasne vymedzené kritéria toho, čo sa má študent počas praxe naučiť, príp. čo má byť dokladom jeho úspechu v praxi
- Kritéria hodnotenia úspešnosti študenta počas praxe majú odrážať študijné ciele

Hodnotenie je nesmierne cennou súčasťou procesu učenia. Aby prinieslo svoje najcennejšie plody - uvedomenie si vlastnej situácie - kde som a kam chcem ísť ďalej - je potrebné odbremeniť ho v čo najväčšej možnej miere od tenzií a pocitov ohrozenia.

Na mnohých školách chýbajú v súčasnej dobe jasne vymedzené kritéria toho, čo sa má študent počas praxe naučiť, príp. čo má byť dokladom jeho úspechu v praxi.

Absencia takýchto kritérií je tak považovaná za najvýznamnejšiu prekážku úspechu praktickej výučby pri príprave pomáhajúcich odborníkov. Vypracované kritéria hodnotenia sú nevyhnutné a pokiaľ nebudú vypracované a uvedené do praxe, každý hodnotiteľ sa bude naďalej riadiť svojimi vlastnými, často obtiažne opísateľnými kritériami.

Kritéria hodnotenia úspešnosti študenta počas praxe sú závislé od študijných cieľov. Dôkazy o zvládnutí študijných cieľov sú viac či menej formalizovaným zachytením jednania, prejavov alebo produktov študenta. Často sú aj priamou formou učenia počas praxe, pretože veľa krát vypracovať dôkaz znamená zvládnuť určitú zručnosť.

Formálne záležitosti výkonu praxe

Študent počas absolvovania odbornej študentskej praxe pracuje v organizácii ako praktikant – dobrovoľník a napriek tomu, že za svoju prácu nedostáva finančnú odmenu, je potrebné jeho vzťah voči organizácii, škole a klientom formalizovať. Existuje na to viacero dôvodov:

- Čo keď sa študentovi počas vykonávania praxe stane úraz?

- Čo keď organizácia nebude vedieť dokázať, či študent prax absolvoval alebo nie a on nedostane zápočet?
- Čo keď študent nešťastnou náhodou spôsobí škodu v organizácii a bude ju treba nahradiť?
- Čo keď príde do MVO kontrola z úradu práce a nájde tu ľudí (študentov), ktorí nie sú ani klientmi, ani členmi, ani výkonnými pracovníkmi?
- Čo keď bude mať študent výdavky spojené s výkonom svojej práce a bude si ich chcieť dať uhradiť (cestovné náklady, telefón, literatúra, školné a podobne)?
- Čo keď bude teba dokumentovať schopnosť VŠ spolupracovať s praxovými pracoviskami? a pod.

Pre efektívny a bezproblémový priebeh výkonu študentskej praxe odporúčame podpísať nasledujúce dohody:

- ✓ Dohodu o spolupráci medzi školou a príslušnou organizáciou
- ✓ Zmluvu o spolupráci medzi študentom a príslušnou organizáciou
- ✓ Trojdohodu (organizácia – škola – praktikant) o cieľoch praxe
- ✓ Trojdohodu (organizácia – škola – praktikant) o mlčanlivosti a dodržiavaní etických zásad práce s klientom
- ✓ Trojdohodu (organizácia – škola – praktikant) o zameraní praxe

1. Škola a príslušná organizácia uzavrujú spolu **dohodu o spolupráci**, ktorá spočíva v tom, že sa definujú podmienky realizácie odbornej praxe praktikantov v organizácii. Tým sa organizácia stáva pracoviskom praktickej výučby danej katedry. Zmluvu so školou uzatvára organizácia na základe platnej legislatívy.

2. **Zmluva o spolupráci** medzi študentom a príslušnou organizáciou (ako pracoviskom praxe).

3. V rámci odbornej študentskej praxe sú zapojené 3 strany: škola, praktikant a organizácia. Aby to celé malo zmysel, mali by mať všetci zúčastnení spoločný cieľ a zhruba spoločné prostriedky, ktorými sa tento cieľ dosahuje. Aby sa minimalizoval odklon od cieľov odbornej študentskej praxe podpisujú všetci zúčastnení **trojdohodu o cieľoch praxe**. Dôležité je stanoviť reálne študijné ciele a vybrať vhodné pracovisko pre daný typ praxe. To sa dá dosiahnuť za pomoci spolupráce inštruktorov z pracoviska a vedúcich praxe na školách. Študijné ciele sú závislé aj na teoretickej výbave študentov. Je preto vhodné, aby inštruktori praxe na pracoviskách boli informovaní o učebných osnovách študentov v rámci jednotlivých ročníkov. Stanovenie a plnenie študijných cieľov vyžaduje spoluprácu študenta, vedúceho praxe a inštruktora praxe na pracovisku.

4. V spolupracujúcich organizáciách sa pracuje s klientmi. Lídri a pracovníci organizácií sú zákonom viazaní dodržiavať etické princípy pri práci s klientmi a sú povinní zachovať podmienky na ich dôstojný život. Praktikant, ktorý bude pracovať s klientom, preto podpisuje **trojdohodu (organizácia – VŠ – praktikant) o mlčanlivosti a dodržiavaní etických zásad práce s klientom**.

5. Škola aj praktikant zasa majú záujem na tom, aby študent na odbornom pracovisku sa naučil čo najviac pracovať profesionálne. Aby iné činnosti nezabrali väčšinu jeho času v organizácii, podpisuje sa opäť **trojdohoda (praktikant – škola – organizácia) o zameraní praxe**.

Toto bol len krátky pohľad na náš prieskum ohľadom odborných študentských praxí na školách s humanitným zameraním, podrobnejšie výsledky, ako aj vzory dohôd a detailnejšie vypracovaná metodická podpora efektívnejších študentských praxí bude prístupná na webovej stránke k projektu <http://prax.assp.sk>

Blížšie informácie nájdú záujemcovia na webovej stránke k projektu
<http://prax.assp.sk>

Ďakujem za pozornosť !
Mgr. Martina Gymerová, Odborný poradca projektu, Kontakt: mata@assp.sk

Projekt „Bližšie k zamestnaniu vďaka lepšej príprave na prax počas štúdia na VŠ“ je spolufinancovaný Európskou Úniou za finančnej podpory Európskeho sociálneho fondu (ESF) spravovaného MŠ SR - www.education.gov.sk. ESF pomáha rozvíjať zamestnanosť podporovaním zamestnateľnosti, obchodného ducha, rovnakých príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov.

Reflexia skúseností z projektu I.

Branislav Dobrotka, študent 5.ročníka Pedagogickej fakulty UK v Bratislave, katedra Sociálnej práce

Asociácia supervízorov a sociálnych poradcov v Bratislave ako občianske združenie datuje svoj vznik od roku 2000. Poslaním organizácie je predovšetkým prispievať k rozširovaniu odborných vedomostí a praktických zručností v sociálnej práci prostredníctvom vzdelávania, rôznych výcvikov a stáží či v neposlednej rade i organizovaním pomoci pre sociálnu oblasť.

Pod hlavičkou vzdelávania a výcvikov bol v roku 2006 rozbehnutý aj projekt „Bližšie k zamestnaniu vďaka lepšej príprave na prax počas štúdia na VŠ“, ktorý bol spolufinancovaný Európskou úniou za finančnej podpory Európskeho sociálneho fondu (ESF).

Ako študent VŠ Univerzity Komenského v Bratislave v odbore Sociálna práca som sa na základe dostupných informácií v priestoroch katedry Sociálnej práce dozvedel o možnosti zapojenia sa do spomínaného projektu, čím som si mohol doplniť a zároveň i rozšíriť odborné ako i teoretické vedomosti, ktoré som tak mohol v oveľa lepšej a efektívnejšej forme účelovo prepojiť s doterajšími praktickými skúsenosťami z dobrovoľníckej činnosti z oblasti sociálneho poradenstva v rámci môjho pôsobenia v ASSP pri práci s rôznymi skupinami sociálnych klientov.

Počas študovania VŠ, kde bezpochyby každý vysokoškolský študent absorbuje obrovské kvantum vedomostí prevažne z teoretických oblastí bola pre mňa táto ponuka veľkou snahou a zároveň i výzvou, ktorá sa mi naskytla v mojom ďalšom pokračujúcom procese vedomostí v nadstavbe vzdelávacieho procesu, pri ktorom som mohol získať oveľa širší prehľad i z oblasti pomáhajúcich profesií, a tak sa v blízkej budúcnosti stať vo väčšej miere po viacerých stránkach prínosnejším pri práci so sociálnymi skupinami.

V časovom rozmedzí od novembra 2006 do septembra 2007, v ktorom sa konal kurz Prípravy sociálneho poradcu v projekte „Bližšie k zamestnaniu vďaka lepšej príprave na prax počas štúdia na VŠ“ som ako študent získal nesmierne množstvá potrebných a nových informácií i poznatkov, ktoré mi otvorili nové obzory vedomostí, tak v obsahovej skladbe teoretických ako i v praktických rovinách, ktoré boli neoddeliteľnou súčasťou navzájom prepojenou a po jednotlivých moduloch striedanou variáciou zaujímavých praktických ukážok priamo odskúšanými si na tak povediac aj vlastnej koži jednotlivých účastníkov. Na predstavenie môžem spomenúť aspoň niektoré: ako napr. rôzne techniky na sebaopoznávanie, praktické cvičenia na demonštráciu porúch a prekážok komunikácie, cvičenia na neverbálne kľúče, fázy poradenského procesu, ich diferenciacia a plynulosť, príprava na kontakt s klientom, modelovanie foriem a metód sociálnej práce a mnoho ďalších.

V neposlednej rade som ako účastník kurzu Prípravy sociálneho poradcu mohol vidieť a spoznať na jednotlivých stretnutiach nových ale aj pre mňa už známych fundovaných odborníkov z oblasti sociálnej práce a psychológie, ktorí svojim profesionálnym prístupom, vedomosťami a skúsenosťami odovzdávali nesmierne množstvá informácií a poznatkov každému zúčastnenému študentovi či absolventovi humanitného smeru, ktorí na projekte svojou účasťou participovali.

Multidisciplinárne zloženie jednotlivých stretnutí účastníkov prinášalo neoceniteľné množstvá rôznych osobných ako aj pracovných skúseností z oblastí andragogiky, liečebnej pedagogiky, špeciálnej pedagogiky, sociológie, psychológie či samotnej sociálnej práce, ktoré vypovedali o obrovskej škále pohľadov na dané skutočnosti v problematike z oblasti pomáhajúcich profesií.

Nadviazanie nových pracovných ale i priateľských kontaktov medzi účastníkmi kurzu malo svoju vysokú pridanú hodnotu, ktorá predstavovala nenahraditeľný význam vo vymieňaní a porovnávaní rôznych osobných tak i pracovných skúseností, ktoré som si mohol so zúčastnenými participantmi vyrozprávať, a tak lepšie zadefinovať svoje pocity a názory na jednotlivé prístupy v práci sociálneho poradcu.

Odborné vzdelávanie v rámci celého projektu, ktoré som absolvoval mi okrem už spomenutých benefitov dalo možnosť i hlbšie nahliadnuť do vypracovania podrobných sociálnych projektov, podnikateľských vedomostí v sociálnych a manažérskych zručnostiach prostredníctvom vedomostí z informačných a komunikačných technológií, na základe ktorých sa dajú využiť a budovať regionálne partnerstvá, na ktorých kooperácií sa môžu spolupodieľať všetky sektory.

Na úspešné ukončenie kurzu Prípravy sociálneho poradcu bolo potrebné zabsolvovať audio či video nahrávku poradenského rozhovoru s klientom, ktorý bol akýmsi potvrdením odborných sociálnych zručností a kompetencií na zvládnutie práce so sociálnym klientom. Po prezentovaní jednotlivých ukážok práce s klientmi pred celou skupinou dostal každý participant potrebnú spätnú väzbu k svojej práci v prístupe k zaujatému problému ako i k samotnému sociálnemu klientovi.

Pre osobné zhodnotenie úspešnosti celého trvania kurzu svedčí i fakt, že prostredníctvom projektu sa mi podarilo rozšíriť osobnú úroveň požadovaných manažérskych a sociálnych zručností potrebných na stále viac sa meniaci a rozvíjajúci sa trh práce, ktorý vyžaduje neustále zvyšovanie kvalifikácie pre absolventov humanitných smerov na lepšie a flexibilnejšie sa zamestnanie.

Na jednoduchšie zorientovanie sa na trhu práce ako i priamo pracovných možností vysokoškolských študentov a absolventov humanitného zamerania boli zostavené a vydané tri príručky, ktoré majú adresnejšie uľahčiť rozhodovanie pri výbere možných zamestnaní do budúcnosti ako aj kvalitné vykonávanie odborných praxí.

„Ako byť prospešný sebe aj iným“

„Dobrovoľníctvo – efektívna študentská prax“

„Vyložme si karty na stôl!“

Po všetkých požadovaných a naplnených jednotlivých krokoch, ktoré študenti a absolventi humanitných smerov podstúpili počas kurzu Prípravy sociálneho poradcu dostali osvedčenie – Certifikát kvality o absolvovaní akreditovanej vzdelávacej aktivity.

Vďaka certifikátu si môžu v oveľa vyššej a väčšej miere uplatniť svoju kvalifikáciu v zamestnaní v sociálnej oblasti a sociálnych organizáciách, keďže práve prostredníctvom už spomínaného certifikátu kvality je možné zo strany zamestnávateľov požiadať o financie zo zdrojov štátneho rozpočtu a samosprávy. I týmto spôsobom môžu mimovládne organizácie získať na svoju stranu resp. do svojich radov pripraveného a odborne vyškoleného absolventa s potrebnými a zároveň tak veľmi požadovanými teoretickými i praktickými skúsenosťami v sociálnej profesii.

Na povolenie poskytovať sociálne poradenstvo ako i vzdelanie zodpovedajúce obsahu vykonávanej sociálnej prevencie, keď sa chce zamestnávateľ uchádzať o finančné prostriedky z VÚC je potrebné zdokladovať vyššie odborné vzdelanie bakalárskeho resp. magisterského alebo doktorandského stupňa v odbore sociálna práca, sociálna pedagogika, psychológia, špeciálna pedagogika alebo liečebná pedagogika a andragogika.

V prípade úplného stredného vzdelania a iného vysokoškolského vzdelania je podmienkou zodpovedajúceho vzdelania absolvovanie krátkodobého alebo dlhodobého vzdelávania a to v min. rozsahu 150 hodín v odbore sociálna práca, prípadne podľa pracovného zaradenia.

Ak chce získať organizácia akreditáciu na prácu v sociálnom poradenstve v zmysle zákona č. 305/2005 o Sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele je nevyhnutné dosiahnuť Vysokoškolské vzdelanie v príslušnom humanitnom, sociálnom alebo pedagogickom zameraní, najmenej 3 roky praxe na plný úväzok v oblasti zodpovedajúcej vykonávanému opatreniu, metóde, technike a postupu alebo dosiahnuté Stredoškolské vzdelanie alebo iné Vysokoškolské vzdelanie a 3 roky praxe, ale to len na niektoré menej kvalifikované činnosti v zmysle tohto zákona.

Táto akreditácia má platnosť najviac 5 rokov, ak tento zákon neustanovuje inak. Na žiadosť akreditovaného subjektu podanú najneskôr 90 dní pred skončením platnosti akreditácie možno predĺžiť platnosť akreditácie najviac o 5 rokov.

Akreditovaný subjekt je povinný uzatvoriť zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú iným osobám v súvislosti s vykonávaním opatrení, na ktoré bola udelená akreditácia.

Podmienky poskytovania finančného príspevku subjektom VÚC a obcou upraví vyšší územný celok a obec vo všeobecne záväznom nariadení tak, aby podmienky poskytovania finančného príspevku na nasledujúci rozpočtový rok boli oznámené najneskôr do 30. apríla.

Podmienky poskytovania finančného príspevku subjektom UPSVaR upraví na základe priorit a vypracovaného plánu akreditovaným subjektom najneskôr do 30. júna nasledujúci kalendárny rok.

I vďaka týmto možnostiam, ktoré majú akreditované organizácie a spoločne s takýmito a podobnými sociálnymi projektmi je na Slovensku možné neustálym spôsobom zvyšovať úroveň poskytovaných odborných a kvalitných sociálnych služieb, ktoré tak do ďalších rokov budú môcť naplňovať predstavené ciele v sociálnej starostlivosti o tie skupiny obyvateľov, ktoré to najviac potrebujú.

Záverom by som rád chcel poďakovať hlavnej manažérke celého projektu p. Elene Kopcovej ako aj všetkým zúčastneným školiteľom na kurzoch, ktorí svojou profesionálnou prácou boli neoceniteľným prínosom pre účastníkov v odbornom i praktickom vzdelávaní.

Reflexia skúseností z projektu II.

Anna Kútniková, študentka 5.ročníka Sociálnej práce na Katedre sociálnej práce a sociálnych vied UKF v Nitre

Vážení účastníci konferencie, milí študenti a študentky.

Ako už bolo spomenuté som tu ako neoprávnená predstaviteľka cieľovej skupiny projektu, konkrétne za študentov Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre, ktorí sme sa mohli stať účastníkmi projektu, napriek tomu že tento projekt bol určený "len" študentom Bratislavského kraja. Preto by som v prvom rade chcela poďakovať ASSP za túto možnosť zapojiť sa do projektu.

Názory ktoré tu budem prezentovať sú názormi nielen mojimi, ale skupiny študentov ktorú reprezentujem.

O danom projekte sme sa dozvedeli prostredníctvom webovej stránky Asociácie supervízorov a sociálnych poradcov. Avšak hlavný dôvod prečo sme začali blúdiť po stránkach ASSP bol ten, že sme si uvedomili že príprava na naše povolanie, nám nedávala to, čo potrebujeme a to čo by sme chceli. Uvedomili sme si, že neštudujeme sociálnu prácu len kvôli získaniu titulu, ako niektorí naši spolužiaci, ale že v budúcnosti sa naozaj chceme venovať sociálnej práci a byť profesionálnymi sociálnymi pracovníkmi. Mnohí z nás hľadali hlavne špecializáciu, ktorú bohužiaľ na škole nemáme a preto keď sme sa dozvedeli, že prostredníctvom projektu môžeme absolvovať 2 nami vybrané kurzy v oblasti sociálneho poradenstva terénnej sociálnej práce, o to viac sa naplnili naše očakávania.

Mali sme predstavu širšieho a komplexnejšieho tzn. nadštandardného vzdelania, ukončeného certifikátom, ktorý bude plusom pri najbližšom uchádzaní sa o zamestnanie. Taktiež sme hľadali tzv. "spriaznené duše", ktoré sa cítia podobne ako my - nespokojní so systémom praxe na školách, ktorý počas svojej dotácie nedáva priestor a ani čas dostať sa k reálnemu klientovi.

Projekt prebiehal v dvoch fázach vzdelávacej a praktickej.

Vo vzdelávacej časti sme dostali veľké množstvo informácií a poznatkov z oblasti poradenstva, práva, sociológie, psychológie, ktoré boli odprednášané lektormi, ktorých sme doposiaľ poznali len z kníh. O to viac si vážime možnosť zažiť ich prednášať na živo a počuť ich zážitky z dlhoročnej odbornej praxe. Oceňujeme prístup lektorov zapojených do projektu, ich spôsoby vedenia a podávania vlastných odžitých poradenských kontaktov s klientmi. Oceňujeme partnerský prístup, diskusiu a otvorenosť, formu a dávkovanie informácií prepojenú vhodne volenými technikami zameranými na bezprostredné zážitkové učenie študentov, interaktívne formy vzdelávania zamerané na rozvoj zručností, vedomostí, ale i osobnosti.

Dodnes spomíname na techniky: ako je sochanie, hry, nácviky konkrétnych situácií, nácvik asertívneho správania sa v teréne, samotná konverzácia a diskusia o témach ako postupovať s klientom, práca s rôznym typom klientov.

Nesmieme zabudnúť ani na kolektív študentov, na študentov, s ktorými sme sa počas projektu stretli. Keďže išlo o projekt, ktorý netrval len niekoľko dní, dostali sme šancu lepšie spoznať ľudí z rôznych profesií a tým ako keby vytvárať „multidisciplinárny tím“ odborníkov, psychologov, sociálnych pedagógov, sociálnych pracovníkov,.... nadšencov s cieľom venovať svoj čas, energiu za účelom sebavzdelávania, a tak nielen osobnostne rásť, ale predovšetkým poskytovať užitočné (efektívne) služby (poradenstvo). To čo sme potrebovali počuť a zažiť bolo vzájomné kolektívne povzbudenie, pocit, že zdieľame rovnaké pochybnosti a obavu kráčať s reálnym klientom a dať mu čo potrebuje, večné otázky: ako ďalej, ako uchopiť podstatu z výpovede klienta.

V druhej časti projektu zameranej na prax išlo o dobrú myšlienku prepojenia a zároveň overenia si poznatkov v praxi.

Musíme sa však priznať, že sme očakávali prax, ktorá by súbežne prebiehala už počas vzdelávacej časti projektu. Domnievame sa, že nešlo o správne načasovanie a organizovanie tejto časti projektu. Odbornú prax sme začali absolvovať dosť neskoro a hlavne prichádzalo leto a mnohí z nás odchádzali do zahraničia a tým pádom muselo prerušiť spoluprácu s jednotlivými mimovládnyimi organizáciami na niekoľko mesiacov a o to ťažšie bolo znovu sa vrátiť po lete do danej mimovládnej organizácie. Nevýhodou - ak to tak môžeme nazvať bol i fakt, že prax bola dohodnutá hlavne s organizáciami sídlacimi v Bratislave, skĺbiť školu a iné povinnosti bolo pre to oveľa náročnejšie, preto sme mnohí z nás oslovili organizácie v Nitre alebo v mieste odkiaľ pochádzame....

Týmto spôsobom by sme sa chceli poďakovať n.o. Slniečko, pod ktorú spadá Detská linka záchran, nízkoprahovému centru Cirkus - o.z. Storm, a taktiež Palkovmu centru v Liptovskom Mikuláši... za možnosť stretnúť sa a pracovať s klientmi a zároveň urobiť s nimi poradenský rozhovor, vo forme audio alebo video nahrávky.

Chceli by sme taktiež podotknúť, že sme presne nemali vymedzené to, aké sú naše povinnosti a naše postavenie bolo niekde medzi praktikantom a dobrovoľníkom, čo nás do istej miery dosť zneisťovalo v tom čo môžeme a čo nie. Taktiež by sme uvítali viac spätnej väzby a zo strany osôb, ktoré nás mali na starosti. Supervízia nám bola vlastne poskytnutá až po vykonaní praxe vo forme hodnotenia audio a video nahrávok.

Individuálne hodnotíme audio a videonahrávky, kedy sme sa pasovali v úlohe poradcu - pre nás to bola naozaj neobyčajná skúsenosť! Snažili sme sa intenzívne produkovať myšlienky, hľadať spôsoby ako si poradiť, čoho sa zachytiť, pritom aktívne počúvať, zisťovať, nerobiť výsluch, využiť chvíle ticha, dať procesu štruktúru alebo voľný priebeh, skrátka čo najlepšie uplatniť to čo sme sa naučili... a práve táto forma vzdelávania mala pre nás obrovský zmysel, veľa sme sa naučili a vo forme spätnej väzby sme dostali pozitívnu ale i konštruktívnu kritiku ako ďalej na sebe pracovať, čomu sa vyhnúť a naopak na čo klásť väčší dôraz.

Taktiež vypracovanie prípadovej štúdie a kazuistiky bolo pre nás miestami dosť náročné ale na druhej strane veľmi prínosné a tiež si vážime spätnú väzbu od lektorov. Oceňujeme podrobné sledovanie študentov počas kurzu aj po jeho skončení (vo forme dotazníkov, sledovanie efektivity vzdelávania a pod.).

V rámci projektu sme boli veľmi spokojní hlavne s rýchlou a efektívnou komunikáciou prostredníctvom internetu. Po skončení projektu ale i počas celého jeho trvania veríme v podporu zo strany ASSP ako garanta programu ale i ďalšieho vzdelávania v budúcnosti. Dúfame, že nešlo o jediný a ani posledný projekt, ktorého sme sa stali účastníkmi - a v budúcnosti bude zorganizovaný podobný projekt, ktorý bude určený nielen študentom bratislavského kraja, ale aj iných krajov, či celého Slovenska.

Na záver by som ešte raz chcela poďakovať za možnosť stráviť nejaký ten rok nášho života v prítomnosti ASSP a všetkých účastníkov projektu - skvelých ľudí, ktorí nás povzbudzujú a sú dôkazom toho že sme si naše budúce povolanie vybrali správne. Hoci sa niekedy cítime ešte trocha neistí a s roztrasenými nohami... vieme že ideme tým správnym smerom.

Ďakujem za pozornosť a prajem pekný deň.

Reflexia skúseností z projektu III.

Mgr. Gabriela Cabanová, predstaviteľka mimovládnej organizácie zapojenej do projektu ako pracovisko odbornej praxe

Rada by som Vám teraz v krátkosti poskytla reflexiu na aplikáciu uvedeného projektu do praxe, konkrétne v Krízovom centre a Detskom domove Brána do života, kde pracujem od jeho vzniku. Naše zariadenie poskytuje komplexné sociálne, psychologické a základné právne poradenstvo, sanáciu rodinného prostredia, krízovú intervenciu ale aj inštitucionálnu starostlivosť obetiam domáceho násillia, t. j. ženám, matkám s deťmi a deťom. Kapacita je 36 miest.

Od nášho vzniku, to znamená, už sedem rokov vytvárame priestor pre študentov odborov s humanitárnym zameraním na absolvovanie praxe. Nakoľko naše doterajšie skúsenosti s celkovým priebehom praxe nie sú dobré, ba skôr by som povedala až negatívne a v poslednej dobe, t. j. aktuálne teraz sa to ešte vystupňovalo, radi sme sa zapojili do tohto projektu a zároveň nám to pomohlo vyšpecifikovať najpálčivejšie problémy, s ktorými sa potýkame. Zhodou okolností sa práve nachádzame v období, kedy sú študenti alebo absolventi povinný zabezpečiť si pracovisko praxe, takže je to momentálne pre nás aktuálny problém.

V poslednej dobe vznikli viaceré nové súkromné vysoké školy a začali produkovať veľký počet študentov, v čom vidíme aj hlavný problém. Tým pádom sa nám niekoľkonásobne zvýšil počet žiadostí o poskytnutie praxe v našom zariadení.

Z vlastnej skúsenosti môžem povedať a zároveň sa aj priznať, že nie som schopná, ani ochotná kladne reagovať na všetky tieto žiadosti a mnohých študentov som nútená odmietnuť. Bohužiaľ musíme si uvedomiť, že tak ako ja, aj ostatní pracovníci potenciálnych pracovísk praxe, môžu toho daného študenta odmietnuť a on sa ocitne v neriešiteľnej situácii, kedy nemôže, bez vlastného pričinenia, splniť úlohu, ktorú mu zadala škola. Alebo sa stane, že študentovi za pol hodiny zreferujem základné informácie o našom zariadení a som nútená mu dať potvrdenie o absolvovaní 30 hodín praxe. Takže v konečnom dôsledku momentálne kvantita prevyšuje kvalitu.

Ak máme študentovi poskytnúť kvalitnú prax, ktorá ho môže v štúdiu posunúť o hodný kus ďalej, bolo by vhodné, aby zodpovednosť za zabezpečenie pracoviska praxe prebrala škola a uzatvorila, na základe dohovoru, z určitými vybranými organizáciami zmluvy o spolupráci, tak ako to bolo v tomto projekte.

Positívum vidím konkrétne v tom, že sme mali presne zadefinované práva a povinnosti, inštruktor praxe a aj styčná osoba asociácie boli v neustálom kontakte a ešte pred tým, ako k nám boli študenti poslaní sme sa dohodli na všetkých podrobnostiach.

Výsledkom tejto komunikácie bolo vypracovanie vizitky našej organizácie so základnými informáciami a požiadavkami, ktorá bola následne ponúknutá študentom.

Zároveň aj nám boli ponúknuté vizitky študentov, ktorí majú záujem u nás absolvovať prax. Takže zabezpečenie úvodného stretnutia študenta s nami bolo v réžii asociácie a samotný študent sa nemusel stresovať, že bude odmietnutý.

Na jednej strane to študentovi uľahčilo a zrýchliło hľadanie vhodného pracoviska a nám to poskytlo priestor na poskytnutie kvalitnej praxe.

Pre nás bol vyššie projekt „Bližšie k zamestnaniu vďaka lepšej príprave na prax počas štúdia na VŠ“ veľkým prínosom a radi by sme ho vnímali ako pilotný projekt ďalšej našej spolupráce s humanitárnymi katedrami v rámci zabezpečovania praxe pre študentov a absolventov.

Reflexia skúseností z projektu IV.

Peter Kulifaj, predstaviteľ mimovládnej organizácie zapojenej do projektu ako pracovisko odbornej praxe

S odstupom času ma teší konštatovanie, že zapojenie organizácie Mládež ulice do projektu „Bližšie k zamestnaniu vďaka lepšej príprave na prax počas štúdia na VŠ“ malo pre nás zmysel. Zámer s ktorým sme do projektu vstupovali bol overiť si možnosti (potenciál) organizácie na vytvorenie praxových miest, popri existujúcej ponuke dobrovoľníctva. Uvedomovali sme si, že prax študentov je v svojom zameraní predsa len odlišná od dobrovoľníckej služby. V priebehu projektu sme preto tvorili základný rámec, ktorý by reagoval na potreby a požiadavky študentov tak, aby si odniesli pre seba z odbornej praxe čo najviac. Dôsledkom je aj to, že v súčasnosti už máme vypracované dobrovoľnícke/ stážové/ praxové zmluvy, ktoré presne špecifikujú jednotlivé formy spolupráce a spolu s etickým a pracovným kódexom vytvárajú predpoklad toho, že prax študentov bude mať potrebný štandard.

Mimo to nám spolupráca v projekte priniesla aj ďalšie pozitíva. Získali sme spätnú väzbu na existujúci systém začlenenia záujemcov o študentskú prax do priamej práce s klientom. Taktiež sme sa dozvedeli, že sme v procese vstupných rozhovorov nedostatočne popisali samotnú prácu, či naše očakávania na praktikantov. Tieto poznatky si veľmi vážime a veríme, že nám pomáhajú robiť našu prácu stále kvalitnejšou.

Podnetné bolo pre nás tiež samotné pôsobenie študentov v priamej práci. Vzhľadom na našu cieľovú skupinu (deti a mládež z ohrozeného prostredia) boli niektoré z činností a aktivít oživené o tvorivé myslenie študentov na praxi. Zároveň sme sa snažili využiť ich vedomosti, ktoré si prinášajú z prednášok na vysokej škole. Vyťažili sme z toho nové a naozaj zaujímavé pohľady na zaužívané pracovné postupy. Dotazníky, ktoré boli súčasťou projektu nás posunuli o kúsok vpred v celkovej reflexii praxe a isto využijeme mnohé z ich bodov aj u budúcich záujemcov (nie len) o odbornú prax.

Aj v rámci kontaktu so študentmi pred samotným projektom, resp. čerstvými absolventmi si častokrát uvedomuje dôležitosť kvalitnej praxe už počas štúdia. Dôvod je veľmi jednoduchý: všetky nadobudnuté skúsenosti budú mať v konečnom dôsledku význam nie len pre samotného študenta, ale najmä pre tých, ktorí budú jeho služby využívať – samotného klienta. A tak my za organizáciu Mládež ulice zostáva už len oceniť myšlienku samotného projektu a vyjadriť vďaka za spoluprácu, ktorá verím bude pokračovať aj do budúcnosti.

Prílohy

prezentacia_Navratilova.pps

Odborné praxe počas štúdia na VŠ sociálneho zamerania v Čechách, Mgr. Jitka Navrátilová

prezentacia_Gymerska.pps

Stav odborných praxí počas VŠ štúdia na katedrách VŠ humanitného smeru z Bratislavského samosprávneho kraja, Mgr. Martina Gymerská

prezentacia_Kopcova.pps

Výsledky z odborného vzdelávania a odborných praxí v projekte zapojených študentov VŠ humanitného smeru z Bratislavského samosprávneho kraja, Mgr. Elena Kopcová

prezentacia_Vaska.pps

Reflexia skúseností z projektu od predstavitel'a katedry VŠ humanitného smeru z Bratislavského samosprávneho kraja, Mgr. Ladislav Vaska

